

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір, 2016 жыл

2-том

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля 2016 года

Том 2

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 4-15 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ» атты
халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 11-13 сәуір
II ТОМ

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля, 2016 г.

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля, 2016 г.
ТОМ- II

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

Of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists
«FARABI ALEM»

Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016
Volume II

Алматы
«Қазак университеті»
2016

Қазақстан Республикасындағы трансшекаралық өзендер проблемасы

Экологиялық жағдай қазіргі уақыттағы күрделі мәселенің бірі болып отыр. Біздің республикамыздың табиғи байлық қоры мол. Бүгде 48 мың кол, 85022 өзен бар. Табиғатты қорғаудағы басты стратегиялық бағыт – мүмкіндігінше қалдықсыз технологиялық процестерді енгізу. Бұл қоршаған ортаның ластануын азайтады немесе түгелдей жоюды, шикізаттың бастапқы түрлерін оңдеуге мүмкіндік береді және қосымша өнім алуға да жағдай жасайды.

Айналадағы ортаны, негізінен табиғатты адамның пайдалану сипатындағы қалыптасқан қайшылықты өзгертудің үлкен маңызы бар.

Қазақстан Республикасы аумағындағы барлық сулар, өзендер, колдер, мұздықтар, су қоймаларын, басқа да жер үсті су көздерін, жер асты суларына енетін бірыңғай су қорын құрайды, олардың жалпы қоры 450 км дейін бағалайды. Қазақстан Республикасының негізгі ірі трансшекаралық су объектілері Орал, Тобыл, Есіл, Ертіс, Іле, Сырдария, Шу мен Талас болып табылады.

Трансшекаралық су ресурстарын ұтымды пайдалану тек экономикалық және экологиялық маңызымен қатар, саяси және халықаралық маңызы да бар.

Трансшекаралық су объектілерінің жағдайы айрықша қатер төндіріп тұр. Соңғы жылдары бұл өзендердің ластануы шекті рауалы концентрация деңгейінен бірнеше есе асып кетті. Трансшекаралық сулардың нашарлаған жағдайына байланысты өңірлер бойынша өзендердің қазіргі заманғы жағдайын талдауды жүргізу қажет. Су ресурстарының экологиялық жүйесі жеткілікті байланысқан, біртіндеп құлдырау үстінде және су ресурстарының биожиесін сақтау мен қолдау бойынша келісілген бірлескен әрекет ету үшін барлық трансшекаралық мемлекеттердің күшін біріктіруді қажет етеді.

Ал сол кишкентай Аралға тамшылай құятын Сырдария суының ластануы – асқазан қатерлі жарасының көбеюіне соқтыруда. Бұл жөнінен Қызылорда облысы еліміз бойынша ең жоғарғы көрсеткішке ие. Бала емлетін аналардың сүттерінің құрамынан 90 пайыздан астам түрлі пестицидті улы заттар табылуда. Қарт Сыр өзенінің ластанғандығы сонша, бұл өзен суларын ішек тұрмақ, ауыл шаруашылығына пайдалануға қауіпті. Сол Сырдарияның 73 пайыз өзен ағыстары көрші Қырғызстаннан бастау алса, қалғаны Өзбекстаннан өтеді. Су құрамы көрші елдердің ауыл шаруашылық дәрі-дәрмектері, мұнай шикізаты тоғінділері, құрылыс қалдықтары мен тұрғын үй қоқыстарымен ластанған.

Қазір Қырғызстан мен Тәжікстан республикалары өздерінің энергетикалық қажеттіліктері мен тапшылығын жою мақсатында Орта Азия аймағында Сырдария мен Әмудария өзендерінің арналарында ірі гидротехникалық су құрылысы нысандарын соғу жоспарын бекітті. Әрине, биіктігі 275 метрден асатын Сырдария өзені арнасының бойындағы Қамбар ата ГЭС-і мен Әмудария өзенінің арнасында биіктігі 350 метрге жоспарланған Рогун ГЭС-і төменгі ағыстағы Өзбекстанның экономикалық және энергетикалық қауіпсіздігіне нұқсан келтірері сөзсіз. Бұдан Кіші Арал колдері мен Сырдария өзенінің экожүйесі қалпына келместей зардап шегеді.

Қырғызстан аумағындағы жоспарланған Қамбар ата ГЭС-інің қызметіне қатысты Қазақстан Республикасы ресми қолдауын білдірген. Оның Оңтүстік Қазақстан өңірлеріндегі энергетикалық тапшылығын азайтуына қосар үлесіне қарағанда, зияны мен кері әсері мол.

Біріншіден, Қамбар ата ГЭС-і Қырғызстан Республикасының аумағындағы Сырдария өзенінің арнасында жоспарланған. Сондықтан Өзбекстан мен Қазақстан арасындағы бекітілген халықаралық келісімшарттың талаптарына сәйкес өзен ағысының су көлемінің нақты деңгейін ұстап тұруға бағытталған келіссөздердің шарттарын жоққа шығарады. Ал Өзбекстан су тапшылығын жою үшін және өнеркәсіп ошақтары мен ауылшаруашылық алқаптарын энергия қуаты және сумен зардапсыз қамтамасыз ету үшін суды бұрып алу мен Қазақстанға баратын өзен ағысын азайтуға шара қолданарына күмән жоқ. Осығызда көршілердің кесірінен тиісінше орындалмай жатқан халықаралық келісімшарттарымыз ұзақ уақыт бойғы келіссөз нәтижесінде қол жеткен жетістік болса, Қырғызстанның энергетикалық саясаты нәтижесінде халықаралық құқықтың үстемділігін былай қойсақ, Орта Азия елдерінің арасындағы қарым қатынастардың нашарлауына әкеп соқтырары сөзсіз. Сондай-ақ, Сырдария өзенінің бойындағы өзен ағысын реттеу мақсатындағы соғылған бірқатар су құрылысы нысандарын қызметіне елеулі зиян келеді.

Екіншіден, Қамбар ата ГЭС-інің салынуы – осығызда жойылу қауіпінде тұрған Сырдария өңірі мен экожүйесіне кері әсерін тигізбек. Қазақстан Республикасы – трансшекаралық сулар Конвенциясына мүше мемлекет. Сырдария өзеніне кері әсерін тигізетін кез келген құрылыс ғимараттарын іске қосу – Конвенцияда айтылған барлық талаптар мен шектеулерді орындауға міндеттейді. Өкініштісі, Конвенцияға қосылмаған Өзбекстан мен Қырғызстан секілді Орта Азия республикалары өздерінің ұлттық мүдделерін қорғау аясындағы салынған гидротехникалық құрылыстарды іске қосудың суға және оның ағысына зиян тигізуде. Конвенция Секретариаты бұл мемлекеттерге ешқандай құқықтық шара қолдана алмайды да.

ҚР-да экологиялық заңдылықтың даму тарихы	348
Косжанова С.С., Накишева М.К.	
Жер қойнауын пайдалану саласындағы экологиялық нормалау	349
Меирамбек С., Есекеева А.А.	
Экологиялық мониторинг	351
Жұмади Т.А., Низамединова Н.А.	
<i>Legal measures for air protection from pollution in the Republic of Kazakhstan</i>	353
Рахметова Н.Ж.	
Қазақстан Республикасында ағартушылық шаруашылығын жүргізудің құқықтық реттеу мәселелері	355
Сақыбай Е.Ж., Накишева М.К.	
Жерге орналастыру құқықтық қатынастары қатысушы тараптың құқықтық жағдайы	357
Нуркабек Қ.М., Есекеева А.А.	
Қоршаған ортаны қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастық	360
Ошакбай А., Есекеева А.А.	
Қазақстан Республикасындағы жер салығы және иштелдік тәжірибе	360
Уланов А.Б., Есекеева А.А.	
Жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін алып қою тәртібі	361
Киржабақова Ш.Б., Мухаметжанова Ж.Ж., Есекеева А.А.	
Қорлар мен ұлттық парктер жерінің құқықтық режимі	363
Ескенов Ш., Рахметов Е.Ш.	
Жерді аймақтарға бөтудің құқықтық қағидалары	365
Медельхан А.Ж., Есекеева А.А.	
Қазақстан Республикасындағы трансшекаралық өзендер проблемасы	367
Игилікова А.К., Джаниабулова А.К.	
Экологические преступления	368
Касымхан Т.У., Джаниабулова А.К.	
Правовое регулирование ответственности в сфере нарушения земельного законодательства	370
Нуртай Р.Н., Джаниабулова А.К.	
Проблемы правового обеспечения охраны окружающей среды при строительстве атомных электростанций	371
Оспан Г.Н., Джаниабулова А.К.	
Проблемы правового обеспечения охраны водных ресурсов при выбросе производственных отходов	373
Моисеева Е.О., Джаниабулова А.К.	
Правовое регулирование атомной энергии в Республике Казахстан	374
Биболов М., Джаниабулова А.К.	
Арал аумағындағы қоршаған ортаны қорғауды құқықтық реттеу мәселелері	376
Шіркей Қ.О., Есекеева А.А.	
Мемлекеттен жеке тұрғын үй соғуға тегін жер алу туралы заң және оның мүмкіншіліктері және жаңа ұсыныстар	377
Жақыш А.Ж., Есекеева А.А.	
Жер кадастры: кемшіліктері мен проблемалық мәселелері және шешу жолдары	378
Әбдішім Ж., Шайзаданова С., Есекеева А.А.	
Ауыл шаруашылығы жерлерін мелiorациялаудың проблемалары және оларды шешу жолдары	380
Ақынбекова А.	
Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін қылмыстық жауапкершілік	381
Тілеужанов Ө.Б., Есекеева А.А.	
Антропогендік әсердің қоршаған ортаға зияны	383
Багильдаева А., Ереженқызы Р.	
Общая права человека на благоприятную окружающую среду в Республике Казахстан	384
Бекешева А., Ереженқызы Р.	
Особенности правового режима земель населенных пунктов	386
Қазыбаева А.Б., Сериев Б.А.	
Жер ресурстарын мемлекеттік қажеттіліктер үшін алып қою	388
Касымбеков Д., Ереженқызы Р.	
Общая характеристика правового регулирования предоставления и изъятия земельных участков	391
Серигова А., Ереженқызы Р.	
Понятие и общая характеристика продовольственной безопасности в Республике Казахстан	393